

RP 75/2021 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om temporär ändring av lagen om skattetillägg och förseningsränta samt lagen om skatteuppbörd

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås en temporär ändring av lagen om skattetillägg och förseningsränta, så att dröjsmålsräntan på skatt som är föremål för betalningsarrangemang sänks för en viss tid. Dröjsmålsräntan ska temporärt uppgå till referensräntan enligt räntelagen förhöjd med 2,5 procentenheter i stället för referensräntan förhöjd med 7 procentenheter. Eftersom referensräntan för närvarande är noll procent, blir dröjsmålsräntan 2,5 procent. Dessutom föreslås det att lagen om skatteuppbörd ändras så att skatteåterbärningar temporärt inte ska användas till betalning av sådan skatt som omfattas av ett lindrat betalningsarrangemang. Propositionen har samband med de åtgärder som statsminister Sanna Marins regering vidtagit för att underlätta situationen för de företag som drabbats av ekonomiska svårigheter på grund av den långvariga covid-19-pandemin och restriktionerna.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt. Den förstnämnda lagen ska gälla till och med den 31 augusti 2021 och den senare lagen till och med den 31 december 2021.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	4
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	4
2.1 Betalningsarrangemang för skatter	4
2.2 Dröjsmålsränta	6
2.3 Användning av återbäring till betalning av skatt som är föremål för lindrat betalningsarrangemang	6
2.4 Lindrade betalningsarrangemang.....	7
2.5 Lindrade betalningsarrangemang i siffror.....	9
2.5.1 Lindrade betalningsarrangemang.....	9
2.5.2 Betalningssituationen i fråga om lindrade betalningsarrangemang	11
2.5.3 Bedömning av lindrade betalningsarrangemang	11
3 Målsättning	13
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	13
4.1 De viktigaste förslagen.....	13
4.1.1 Nya lindrade betalningsarrangemang.....	13
4.1.2 Förhindrande av användning av återbäring till betalning av skatt som är föremål för lindrat betalningsarrangemang	14
4.2 Huvudsakliga konsekvenser.....	15
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser.....	15
4.2.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet.....	18
5 Specialmotivering.....	19
5.1 Lagen om skattetillägg och förseningsränta.....	19
5.2 Lagen om skatteuppbörd.....	21
6 Bestämmelser på lägre nivå än lag	23
7 Ikraftträdande.....	23
8 Förhållande till andra propositioner.....	23
LAGFÖRSLAG	24
1. Lag om temporär ändring av lagen om skattetillägg och förseningsränta	24
2. Lag om temporär ändring av lagen om skatteuppbörd.....	25
BILAGA	27
PARALLELLTEXT	27
1. Lag om temporär ändring av lagen om skattetillägg och förseningsränta	27
2. Lag om temporär ändring av lagen om skatteuppbörd.....	28

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Statsminister Sanna Marins regering beslutade våren 2020 om flera åtgärder i anslutning till covid-19-pandemin för att underlätta situationen för företag. En av åtgärderna var en lagändring genom vilken dröjsmålsräntan på skatter som är föremål för betalningsarrangemang temporärt sänktes från 7 procent till 2,5 procent. Dessutom föreskrevs att mervärdesskatt som betalades i januari–mars 2020 på ansökan kunde återbetalas till de skattskyldiga i samband med betalningsarrangemang. Samtidigt underlättade Skatteförvaltningen tillfälligt genom egna åtgärder förutsättningarna för betalningsarrangemang för skatter. I fråga om dessa betalningsarrangemang som gjordes på lindrade villkor sommaren 2020 används i denna proposition benämningen lindrade betalningsarrangemang. Det var möjligt att ansöka om lindrade betalningsarrangemang fram till den 31 augusti 2020.

De restriktioner som införts och de rekommendationer som getts med anledning av covid-19-pandemin och det förändrade konsumentbeteendet till följd av pandemin har haft betydande konsekvenser för företagsverksamheten. Förra hösten började antalet smittade igen stiga efter ett lugnare skede under sommaren. De restriktioner som vidtagits för att förhindra spridningen av pandemin skärptes under slutet av 2020 och början av 2021 på grund av att epidemiläget försämrades. Vid sitt allmänna sammanträde den 1 mars 2021 beslutade statsrådet att undantagsförhållanden enligt 3 § 5 punkten i beredskapslagen (1552/2011) råder i landet.

Konsekvenserna av de skärpta restriktionerna har berört olika branscher på olika sätt. Lagen om temporärt kostnadsstöd för företag (508/2020) trädde i kraft vid ingången av juli i fjol. Med hjälp av kostnadsstödet strävade man efter att på ett riktat sätt stödja företag som drabbats av covid-19-pandemin. Kostnadsstödet är avsett för företag vars omsättning har sjunkit betydligt på grund av covid-19-pandemin och som har sådana lönekostnader och andra kostnader som hänför sig till stödperioden och som är svåra att anpassa. Stödbehovet och stödbeloppet bedöms utifrån den förlust i omsättningen som epidemin och bekämpningen av den har medfört. Den första ansökningsomgången för kostnadsstöd var 7.7.2020–31.8.2020 och den andra ansökningsomgången 21.12.2020–26.2.2021. Den tredje ansökningsomgången för kostnadsstöd inleddes den 27 april 2021 och fortsätter till och med den 23 juni 2021. Utöver kostnadsstöd är avsikten dessutom att betala en ersättning för stängning till företag vars lokaler med stöd av 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) eller 3 a § i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet (308/2006) ska hållas stängda för kunder. Utöver att förplägnadsrörelser stängs kan man med stöd av 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar föreskriva att till exempel motions- och idrottsutrymmen, träningslokaler, simhallar, badinrättningar och inomhuslekparkar ska stängas. Ersättningen för stängning ska betalas till små företag och mikroföretag.

Den långvariga covid-19-pandemin och de skärpta restriktionerna har försämrat de skattskyldigas förmåga att klara av betalningsraterna i de lindrade betalningsarrangemang som gjordes i somras. Situationen kan vara svår särskilt inom sådana branscher där restriktionerna i betydande utsträckning hindrar bedrivande av normal affärsverksamhet, med beaktande av att det samhällseliga stöd som fås via kostnadsstödet betalas ut med fördröjning. Därför enades regeringen om att det under dessa omständigheter är motiverat att ge möjlighet att på nytt ansöka också om lindrade betalningsarrangemang.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts vid finansministeriet. Propositionen har behandlats av delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning. På grund av ärendets brådskande natur har inga utlåtanden begärts om propositionen.

Bakgrundsmaterialet till regeringens proposition finns tillgängligt på adressen https://vm.fi/sv/projekt_under_beteckningen_VM061:00/2021.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Betalningsarrangemang för skatter

I 41 § i lagen om skatteuppbörd (11/2018) föreskrivs det om metoder för indrivning av skatter. I 1 mom. räknas de metoder upp som Skatteförvaltningen kan vidta för att driva in skatt efter att ha utrett den skattskyldiges betalningsförmåga och det mest ändamålsenliga indrivnings sättet. Enligt 1 mom. 2 punkten kan Skatteförvaltningen vidta betalningsarrangemang för att driva in skatt.

Närmare bestämmelser om förutsättningar för betalningsarrangemang finns i lagens 43 §. Enligt 43 § 1 mom. kan Skatteförvaltningen vidta betalningsarrangemang enligt 41 §, om den skattskyldiges skattebetalningsförmåga har försämrats tillfälligt på grund av underhållsskyldighet, arbetslöshet, sjukdom eller försämrad likviditet eller av något annat särskilt skäl. Ett betalningsarrangemang görs enligt paragrafens 2 mom. på villkor att det inte utgör hinder för användning av återbärningar till betalning av det belopp som betalningsarrangemanget gäller samt av ränta som eventuellt tas ut på detta belopp.

I 43 § 3 mom. i lagen om skatteuppbörd föreskrivs det att betalningsarrangemang av synnerligen vägande billighetsskäl också får göras så att ränta inte tas ut. Vid ingången av 2013 fogades en bestämmelse (35 a §) som motsvarar det momentet till då gällande lag om skatteuppbörd (609/2005). I regeringspropositionen om lagändringen (RP 76/2012 rd) konstaterades det i fråga om ett räntefritt betalningsarrangemang att det kan närmast handla om att en fysisk person som är villig att betala befinner sig i en så ömkansvärd situation att det med hänsyn till hans eller hennes strävan att betala skatt trots de ekonomiska svårigheterna inte är motiverat att ta ut räntor. En annan tänkbar situation som nämns i motiveringen till bestämmelsen är att för att trygga fortsatt livsduglig företagsverksamhet kan fordringsägarnas kollektiv nå överenskommelse om betalningsarrangemang som avses vara förenade med partiell eller heltäckande räntefrihet för fordringarna.

Möjligheten att bevilja ett räntefritt betalningsarrangemang kan endast komma i fråga för enskilda skattskyldiga i undantagsfall då synnerligen vägande skäl med stöd av en detaljerad utredning av den skattskyldige talar för ett räntefritt betalningsarrangemang. Enligt skatteförvaltningen har betalningsarrangemang i praktiken inte beviljats räntefritt. De ekonomiska problem som företagen rent allmänt orsakas av covid-19-pandemin kan inte betraktas som ett exceptionellt vägande skäl i den mening som avses i lagrummet.

Enligt bemyndigandet i 4 mom. får Skatteförvaltningen meddela närmare föreskrifter om vidtagande av betalningsarrangemang, om betalningstid, om säkerhet för tryggande av betalningsarrangemang och om förfarandet i övrigt vid betalningsarrangemang.

RP 75/2021 rd

Skatteförvaltningen har utfärdat ett beslut om förfarande vid betalningsarrangemang (4/2021). Enligt 1 § i beslutet kan Skatteförvaltningen i syfte att skatter ska flyta in vidta betalningsarrangemang med en skattskyldig vars betalningsförmåga har försämrats tillfälligt, i stället för att skicka skatterna för indrivning genom utsökning eller vidta andra indrivningsåtgärder. Betalningsarrangemang kan vidtas i fråga om skatter som tas ut av Skatteförvaltningen. Vid vidtagandet av betalningsarrangemang bereder och skickar Skatteförvaltningen till den skattskyldige en betalningstidtabell, i enlighet med vilken skatterna ska betalas som jämna rater som fastställts i betalningsarrangemanget.

I 2 § i beslutet finns föreskrifter om hinder för betalningsarrangemang. Betalningsarrangemang vidtas inte, om den skattskyldige har skatter som ska drivas in genom utsökning eller skatteskulder som grundar sig på skatteansvar eller Skatteförvaltningens andra fordringar eller om den skattskyldige fortfarande har obetalda skatter som ingått i ett tidigare betalningsarrangemang eller om den skattskyldige har försummat deklarationsskyldigheten som gäller beskattningen. Betalningsarrangemang vidtas inte heller om det för den skattskyldige finns ett gällande betalningsprogram i enlighet med lagen om skuldsanering för privatpersoner (57/1993) eller lagen om företagssanering (47/1993), i vilket skatter som Skatteförvaltningen ska driva in ingår. Dessutom kan Skatteförvaltningen låta bli att vidta betalningsarrangemang om beviljandet av förlängd betalningstid av annan orsak inte är ändamålsenligt för att skatter ska flyta in.

Enligt 4 § i beslutet är maximitiden för betalningsarrangemang utan säkerhet två år. Om det för betalningsarrangemanget har ställts en säkerhet, kan betalningstiden vara längre. Betalningstiden ska ändå definieras så att skatterna inte preskriberas under tiden för arrangemanget. Enligt 5 § i beslutet tas lagstadgade dröjsmåls- och förseningsräntor ut för tiden för betalningsarrangemanget. Betalningsarrangemanget kan av synnerligen vägande billighetsskäl, såsom en fysisk persons helhetsituation eller tryggande av den fortsatta företagsverksamheten, också vara räntefritt.

I 7 § i beslutet finns föreskrifter om förfallande av betalningsarrangemang. Betalningsarrangemanget förfaller, om den skattskyldige inte betalar betalningarna i enlighet med betalningstidtabellen, om det för den skattskyldige uppstår en ny skatteskuld eller om den skattskyldige försummar deklarationsskyldigheten som gäller beskattningen. Skatteförvaltningen kan dessutom låta ett betalningsarrangemang förfalla av annat vägande skäl, om inflytningen av skatter kan antas vara i fara. Enligt beslutet kan ett betalningsarrangemang förnyas endast om förfallandet av betalningsarrangemanget har orsakats av fel hos myndigheterna eller av ett annat mycket vägande motiverat skäl.

I ett betalningsarrangemang kan en skattskyldig som har betalningssvårigheter få extra tid för betalning av skatter som förfallit till betalning. Om den skattskyldige iakttar villkoren för betalningsarrangemanget, skickar Skatteförvaltningen inte den skatt som ingår i betalningsarrangemanget till utsökning. Under ett gällande betalningsarrangemang avförs företaget inte heller ur förskottsuppbördsregistret, och den skatteskuld som ingår i betalningsarrangemanget publiceras inte i skatteskuldsregistret eller på en protestlista.

När Skatteförvaltningen överväger en begäran om betalningsarrangemang, bedömer den hur den skattskyldige tidigare iakttagit sina skyldigheter, hur tillfälliga betalningssvårigheterna är samt vilka möjligheter den skattskyldige har att iaktta det föreslagna betalningsarrangemanget. När ett betalningsarrangemang görs, inkluderas alla skatteskulder som förfallit till betalning samt redan kända skatter som förfaller till betalning inom den närmaste framtiden. Efter det att betalningsarrangemanget har gjorts kan nya skatter som inte ingår i betalningsarrangemanget inte inkluderas i arrangemanget. Nya skatter som förfaller till betalning under betalningsar-

rangemanget ska betalas på förfallodagen eller mycket snart därefter, annars förfaller betalningsarrangemanget. Vid betalningsarrangemang amorteras de skatteskulder som ingår i betalningsprogrammet i regel i månatliga jämna poster. Endast privatpersoner kan ha längre amorteringsintervall. Betalning av den första amorteringsposten i ett betalningsarrangemang krävs alltid inom högst en månad efter det att betalningsarrangemanget har vidtagits.

Det faktum att skatter inte kan inkluderas i ett betalningsarrangemang efter det att arrangemanget har gjorts beror på bedömningen av hur tillfälliga betalningssvårigheterna är. Betalningsarrangemang är en åtgärd av engångsnatur med hjälp av vilken betalningssvårigheter ska fås under kontroll och nya skatter betalas i tid. Kravet på att amorteringarna ska inledas inom en månad efter det att betalningsarrangemanget har gjorts baserar sig på förutsättningen att den skattskyldige kan iakttäta betalningsarrangemanget så att skatt inflyter mer sannolikt än genom andra indrivningsåtgärder.

2.2 Dröjsmålsränta

Bestämmelser om dröjsmålsränta och om beräkning av den finns i 5 a och 5 b § i lagen om skattetillägg och förseningsränta (1556/1995). Enligt 5 a § 1 mom. beräknas dröjsmålsränta på obetald skatt som hör till tillämpningsområdet för lagen om skatteuppbörd och på skatt som påförs i samband med rättelse av beskattningen enligt 57 § i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995). Dröjsmålsräntan är referensräntan enligt 12 § i räntelagen (633/1982) för den halvårsperiod som föregår kalenderåret i fråga förhöjd med sju procentenheter.

Enligt 5 b § 1 mom. beräknas dröjsmålsräntan på obetald skatt från den dag som följer på förfallodagen till den dag då skatten betalas.

Enligt 12 § i räntelagen är den referensränta som avses i lagen den ränta som Europeiska centralbanken tillämpat vid den sista huvudsakliga refinansieringstransaktionen före den första kalenderdagen i varje halvårsperiod avrundad uppåt till närmast följande halva procentenhet. Den referensränta som gäller den första kalenderdagen i halvårsperioden i fråga ska tillämpas under de följande sex månaderna. Enligt 12 a § ska Finlands Bank i Finlands författningssamling utan dröjsmål publicera ett meddelande om den referensränta som avses i 12 § och dess giltighetstid.

Den referensränta som Finlands Bank meddelat för perioden 1.7.2020–31.12.2020 är 0,0 procent (Finlands Banks meddelande om referensränta och dröjsmålsräntor, 483/2020). Den referensränta som meddelats för perioden 1.7.2020–31.12.2020 tillämpas vid beskattningen 1.1.2021–31.12.2021. Den dröjsmålsränta som avses i 5 a § i lagen om skattetillägg och förseningsränta är således 7 procent under perioden 1.1.2021–31.12.2021.

Vid betalningsarrangemang befrias den skattskyldige inte från betalning av dröjsmålsränta. För de skatter som ingår i ett betalningsarrangemang tas det för tiden för betalningsarrangemanget ut en dröjsmålsränta enligt 5 a § i lagen om skattetillägg och förseningsränta, som är 7 procent 2021. Endast av synnerligen vägande billighetsskäl får betalningsarrangemang vidtas också så att dröjsmålsränta inte tas ut. Det är ytterst exceptionellt att dröjsmålsränta inte tas ut.

2.3 Användning av återbäring till betalning av skatt som är föremål för lindrat betalningsarrangemang

I 4 kap. i lagen om skatteuppbörd föreskrivs det om användning och kvarhållande av återbärningar. I 22 § föreskrivs det om huvudregeln för användning av återbäring. Enligt paragrafens 1 mom. använder Skatteförvaltningen återbärningar till betalning av den skattskyldiges förfallna

RP 75/2021 rd

skatter eller Skatteförvaltningens andra fordringar. Enligt 2 mom. kan en återbäring även användas till betalning av skatter som den som får återbäring ansvarar för. I 23 § föreskrivs det om användning av återbäring till betalning av någon annan myndighets fordringar.

Bestämmelser om hinder för användning av återbäring finns i 25 § i lagen om skatteuppbörd. Enligt paragrafens 1 mom. används återbäring inte till betalning av en preskriberad skuld. Återbäring används inte heller utan den skattskyldiges begäran till betalning av en sådan skuld eller en del av en sådan skuld beträffande vilken verkställighet helt har förbjudits eller verkställigheten helt har avbrutits. Enligt 3 mom. hindrar varken konkurs för mottagaren av återbäring eller utmätning av återbäring att återbäringen används till betalning av Skatteförvaltningens fordran.

Bestämmelser om användningsordningen för återbäringar finns i 26 § i lagen om skatteuppbörd. Enligt paragrafens 1 mom. används återbäringar till betalning av den skattskyldiges förfallna skatter och Skatteförvaltningens andra fordringar i enlighet med 6 §. Enligt 2 mom., som gäller skatter som betalas på eget initiativ, används återbäring på skatt som avses i 7 § i första hand till betalning av skatter som avses i 7 § med iakttagande av 6 §. I 3 mom. föreskrivs det om undantag i fråga om fordringar som är föremål för betalningsarrangemang eller indrivningsåtgärder. Skatteförvaltningen kan med avvikelse från 1 och 2 mom. i sista hand använda en återbäring till betalning av fordringar som är föremål för betalningsarrangemang eller indrivning i utsokningsväg, samt i andra motsvarande situationer där det med mottagaren av återbäringen har avtalats om avvikelse från användningsordningen eller där återbäringen i strid med mottagarens intresse skulle användas till betalning av en fordran som är föremål för indrivningsåtgärder. Enligt 4 mom. kan Skatteförvaltningen använda en återbäring i första hand till betalning av den skattskyldiges egna skatter, och därefter till betalning av de skatter som den skattskyldige ansvarar för.

Bestämmelser om den allmänna användningsordningen för inbetalningar och återbäringar finns i 6 § i lagen om skatteuppbörd. Enligt paragrafens 1 mom. används inbetalningar och återbäringar till betalning av skatter enligt den dag skatterna preskriberas från den äldsta till den senaste. Till betalning av skatter som preskriberas samma dag används inbetalningar och återbäringar enligt förfalldag från den äldsta till den senaste. Förfalldagen för en för sent deklarerad skatt som betalas på eget initiativ anses då vara den dag då skattedeklarationen lämnats in. I 1 mom. föreskrivs det också om användningsordningen för inbetalningar och återbäringar, om skatterna förfaller till betalning samma dag. Enligt bestämmelsen används inbetalningarna och återbäringarna exempelvis först till inkomstskatter och först därefter till förskotts innehållningar. Inbetalningar och återbäringar används dock till förskotts innehållningar innan de används till mervärdesskatter.

I 30 § i lagen om skatteuppbörd föreskrivs det om utbetalning av belopp som ska betalas tillbaka. Enligt paragrafens 1 mom. betalar Skatteförvaltningen utan dröjsmål ut det belopp som ska betalas tillbaka till den skattskyldige efter det att rätten till återbäring har utretts, om inte återbäringen ska användas till betalning av skatt eller någon annan fordran.

2.4 Lindrade betalningsarrangemang

Situationen för företag som råkat i betalningssvårigheter på grund av covid-19-pandemin våren 2020 underlättades genom att dröjsmålsräntan på de skatter som är föremål för betalningsarrangemang sänktes tillfälligt med 4,5 procentenheter från 7 procent till 2,5 procent. Dessutom kunde de skattskyldiga ansöka om återbäring av mervärdesskatt som betalats i januari–mars. Återburen mervärdesskatt ska betalas tillbaka till Skatteförvaltningen i samband med betal-

RP 75/2021 rd

ningsarrangemang. Samtidigt underlättade Skatteförvaltningen genom sina egna åtgärder villkoren för betalningsarrangemang. Tidpunkten för den första betalningsraten i betalningsprogrammet senarelades till tre månader efter det att betalningsarrangemanget ingicks. Vanligen ska den första raten betalas en månad efter det att betalningsarrangemanget ingås. Betalningsarrangemanget kunde undantagsvis även omfatta obetalda skatter som ingått i ett tidigare betalningsarrangemang. Skatteförvaltningen genomförde ändringarna i förfarandet genom att temporärt ändra 2 och 7 § i sitt beslut om förfarande vid betalningsarrangemang (1017/2019).

Enligt den regeringsproposition som gällde sänkning av dröjsmålsräntan (RP 33/2020 rd) var målet med de lindrade betalningsarrangemangen att tillsammans med regeringens övriga åtgärder till stöd för företagen, att hjälpa företagen klara sig igenom krisen och på så sätt undvika konkurser. Syftet med att lindra villkoren för betalningsarrangemang och sänka dröjsmålsräntorna på skatter som ingår i betalningsarrangemang var att underlätta situationen för de företag som har det svårast. Syftet med ett flexiblere förfarande var att göra det möjligt för annars livskraftiga företag att undvika konkurs och i slutändan också klara av sina skatteförpliktelser med hjälp av den betalningstid som betalningsarrangemanget medför. Det bedömdes att målgruppen för lättnaderna skulle vara i synnerhet små och medelstora företag som inte nödvändigtvis hade tillgång till andra finansieringsmetoder som större företag skulle ha kunnat använda vid tillfälliga betalningssvårigheter.

Dröjsmålsräntan sänktes genom att en ny 5 e § temporärt fogades till lagen om skattetillegg och förseningsränta. Enligt paragrafen är den dröjsmålsränta för tiden efter förfalldagen som beräknas på skatt som är föremål för betalningsarrangemang enligt 41 § i lagen om skatteuppbörd referensräntan enligt 12 § i räntelagen för den halvårsperiod som föregår kalenderåret i fråga förhöjd med fyra procentenheter. Dröjsmålsräntan fastställdes således ursprungligen till 4 procent, eftersom den referensränta som avses i räntelagen var 0 procent. En lägre dröjsmålsränta tillämpades om den skatt som var föremål för betalningsarrangemang hade förfallit till betalning den 1 mars 2020 eller därefter. Lagen trädde i kraft den 1 maj 2020 och gällde till och med den 31 augusti 2020. Den nedsatta dröjsmålsräntan tillämpades på betalningsarrangemang som hade inletts under lagens giltighetstid. Lagen tillämpades också på betalningsarrangemang som hade ansökts om under lagens giltighetstid. En motsvarande räntesänkning genomfördes också på den förseningsränta som beräknas på skatt eller betalning som är föremål för uppskov enligt bilskattelagen (1482/1994), punktskattelagen (182/2010), fordonsskattelagen (1281/2003) och bränsleavgiftslagen (1280/2003).

Dröjsmålsräntan sänktes ytterligare till 2,5 procent genom en lagändring (485/2020) som trädde i kraft den 26 juni 2020. Ändringen baserade sig på en regeringsproposition RP 74/2020 rd med stöd av vilken det lindrade betalningsarrangemanget utvidgades till att gälla redan betalda mervärdesskatter som förföll till betalning i början av 2020. Skatteförvaltningen betalade på ansökan de mervärdesskatter som tagits in i betalningsarrangemang till den skattskyldige och den skattskyldige betalar dem sedan tillbaka till Skatteförvaltningen i enlighet med betalningsprogrammet. I regeringspropositionen föreslogs dessutom att 5 e § i lagen om skattetillegg och förseningsränta ändras så att dröjsmålsräntan sänks från 4 procent till 3 procent. Vid riksdagsbehandlingen ändrades propositionen så att beloppet av dröjsmålsräntan sänktes från föreslagna 3 procent till 2,5 procent.

I regeringens proposition RP 74/2020 rd föreslogs också att det ska förhindras att skatteåterbäring används till betalning av skatt som är föremål för lindrat betalningsarrangemang. Detta genomfördes genom att i lagen om skatteuppbörd temporärt ändra 25 § 1 mom. och genom att till 26 § temporärt foga ett nytt 5 mom. och till 43 § ett nytt 5 mom. Enligt den i lagen om skatteuppbörd avsedda 25 § 1 mom. 3 punkten som gällde under tiden 26.6.2020–31.12.2020

används återbäring inte till betalning av sådan skatt som är föremål för i 41 § avsett betalningsarrangemang, om 5 e § i lagen om skattetillägg och förseningsränta tillämpas på betalningsarrangemanget. Samtidigt fogades det temporärt också en ny 25 a § till lagen om skatteuppbörd, där det föreskrevs om utbetalning av det belopp som ska betalas tillbaka till den skattskyldige i samband med ett betalningsarrangemang. Återbäring kunde betalas till den skattskyldige, om återbäringen i enlighet med 22 § i lagen om skatteuppbörd hade använts till betalning av sådan skatt för vilken ett lindrat betalningsarrangemang hade ingåtts. Återbäringen kunde betalas om den hade använts till betalning av skatt under tiden 25.3.2020–25.6.2020. De återbäringar som hade använts innan bestämmelsen om förhindrande av användning av skatteåterbäring trädde i kraft till betalning av sådan skatt för vilken en ansökan om ett lindrat betalningsarrangemang var anhängig kunde således i efterhand betalas till den skattskyldige och inkluderas i betalningsarrangemanget.

2.5 Lindrade betalningsarrangemang i siffror

2.5.1 Lindrade betalningsarrangemang

Från och med den 25 mars 2020 blev det möjligt att ansöka om lindrade betalningsarrangemang via Skatteförvaltningens ärendehanteringstjänst (MinSkatt). En anhängig ansökan om betalningsarrangemang förhindrade indrivningsåtgärder för de skatteskulder som ansökan gällde. Den första lagändringen som gällde sänkning av räntan trädde i kraft den 1 maj 2020. Skatteförvaltningen kunde emellertid inte inleda behandlingen av ansökningar om betalningsarrangemang ännu i detta skede, eftersom finansministeriet hade börjat bereda bestämmelser om återbäring av mervärdesskatt som betalas i början av 2020 och om inkludering av dem i lindrade betalningsarrangemang. Inledandet av betalningsarrangemang drog ut på tiden till den 26 juni 2020, då den lagändring som gällde återbäring av mervärdesskatt och sänkning av dröjsmålsräntan till 2,5 procent fastställdes och trädde i kraft. Största delen av de lindrade betalningsarrangemangen inleddes vid månadsskiftet juni–juli 2020. Lindrade betalningsarrangemang kunde ansökas under lagens giltighetstid, således fram till den 31 augusti 2020.

I det lindrade betalningsarrangemanget inkluderades alla skatteskulder som förfallit till betalning vid den tidpunkt då betalningsarrangemanget inleddes för den skattskyldige och alla skatter man visste att var på kommande. Dröjsmålet med att inleda betalningsarrangemang i månadsskiftet juni–juli innebar att betalningsarrangemanget kunde omfatta den skattskyldiges skatter under mars–juni 2020 samt återbetald mervärdesskatt för januari, februari och mars 2020. De första betalningsraterna i betalningsprogrammen förföll tre månader efter det att betalningsarrangemanget inleddes. För merparten av de skattskyldiga inföll detta vid månadsskiftet september–oktober.

Lindrat betalningsarrangemang inleddes för sammanlagt 35 025 skattskyldiga. Beloppet av de skatter som omfattades av lindrade betalningsarrangemang uppgick till sammanlagt ca 1,376 miljarder euro. Merparten av de skatter som omfattades av betalningsarrangemang var mervärdesskatt. Förskottsinnehållningar och arbetsgivares sjukförsäkringsavgifter var det näst största skatteslag som omfattades av lindrade betalningsarrangemang. I tabellen nedan specificeras de skatter som omfattades av lindrade betalningsarrangemang enligt skatteslag.

Skatter som omfattades av lindrade betalningsarrangemang enligt skatteslag

Skatteslag	Skattebelopp mn €
Mervärdesskatt	1 066

RP 75/2021 rd

Skatteslag	Skattebelopp mn €
Förskotts innehållning och arbetsgivares sjukförsäkringsavgift	222
Inkomstskatt för enskilda kunder	64
Inkomstskatt för samfund	29
Fastighetsskatt	18
Övriga skatter	16

Av de mervärdesskatter som omfattades av lindrade betalningsarrangemang var 363 miljoner euro mervärdesskatt som betalades i januari, februari och mars 2020 och som återbetalades till de skattskyldiga. Sammanlagt återbetalades mervärdesskatt till 4 860 skattskyldiga.

Skatter som omfattades av lindrade betalningsarrangemang enligt bransch

Bransch	Ursprungligt belopp för skuld som är föremål för betalningsarrangemang mn €
Partihandel och detaljhandel	296
Industrin	248
Byggverksamhet	229
Förvaltnings- och stödtjänster	107
Yrkesmässig, vetenskaplig och teknisk verksamhet	82
Informations- och kommunikationsverksamhet	62
Transport och lagring	52
Fastighetsverksamhet	41
Inkvarterings- och förplägnadsverksamhet	35
Jordbruk, skogsbruk och fiske	31

I tabellen ovan listas branschvis tio verksamhetsområden för vilka det mätt enligt skattebelopp inleddes mest lindrade betalningsarrangemang. Som företagets bransch har använts den bransch som företaget har uppgett till Skatteförvaltningen. Indelningen i branscher grundar sig på den indelning som Statistikcentralen använder.

Lindrade betalningsarrangemang enligt kundtyp

Kundtyp	Ursprungligt belopp för skatteskuld vid lindrade betalningsarrangemang mn €	Antal skattskyldiga
Börsbolag, multinationella företag, andra företag vars beskattning verkställs vid Koncernskattecentralen	367	201

RP 75/2021 rd

Kundtyp	Ursprungligt belopp för skatteskuld vid lindrade betalningsarrangemang mn €	Antal skattskyldiga
Stora företag, medelstora företag, utländska sammanslutningar och filialer	243	310
Små företag, mikroföretag, icke-revisionskyldiga	567	11 633
Bostadsaktiebolag och ömsesidiga fastighetsaktiebolag, andelslag, föreningar och stiftelser	7	331
Företagare (bl.a. näringsidkare, sammanslutnings delägare, jordbruksidkare)	87	11 790
Investerare	8	307
Förvärvsinkomsttagare (bl.a. löntagare, pensionärer, förmånstagare, skogsägare)	18	8511

I tabellen ovan har de skatter som omfattas av lindrade betalningsarrangemang delats in enligt kundtyp. Av tabellen framgår dessutom antalet skattskyldiga per kundtyp för vilka lindrat betalningsarrangemang har inletts. Indelningen i kundtyper baserar sig på den indelning som används i Skatteförvaltningens material.

2.5.2 Betalningssituationen i fråga om lindrade betalningsarrangemang

I början av april 2021 fanns det ca 15 200 skattskyldiga som hade ett lindrat betalningsarrangemang som var i kraft¹. De obetalda skatterna som omfattas av dessa betalningsarrangemang uppgår till sammanlagt 609 miljoner euro. Cirka 10 400 skattskyldiga har redan betalat sina lindrade betalningsarrangemang helt och hållet. I dessa betalningsarrangemang ingick skatter på cirka 270 miljoner euro. Det finns ca 3 700 lindrade betalningsarrangemang som förfallit, i fråga om vilka skatterna inte har betalats helt och hållet efter att de förfallit. Vid den tidpunkt då dessa betalningsarrangemang förföll uppgick beloppet av skatteskulden som ingick i dem till ca 68 miljoner euro. En del av detta belopp har betalats ut efter det att de förfallit. Dessutom finns det ca 3 800 så kallade icke-aktiva lindrade betalningsarrangemang. Dessa betalningsarrangemang är huvudsakligen sådana som har förfallit, men där de skatter som ingick i dem har betalats efter att betalningsarrangemangen förföll.

2.5.3 Bedömning av lindrade betalningsarrangemang

Av skatteförvaltningens uppgifter framgår att de skattskyldiga i huvudsak har klarat av betalningsposterna i de lindrade betalningsarrangemangen väl. En stor del av de skattskyldiga har rentav betalat avgifterna enligt betalningsprogrammet i förtid. Andelen förfallna betalningsar-

¹Betalningssituationen 7.4.2021.

RP 75/2021 rd

rangemang avviker inte heller från andelen förfallna betalningsarrangemang före covid-19-pandemin. Att betalningsarrangemanget förfaller innebär däremot inte att skatten helt uteblir. I sådana situationer använder skatteförvaltningen andra tillgängliga metoder för indrivning av skatter, såsom till exempel utsökning.

Utifrån skatteförvaltningens material som gäller lindrade betalningsarrangemang kan man konstatera att lindrade betalningsarrangemang har gjorts mest för små företag och företagare när beloppen granskas utifrån antalet skattskyldiga. I detta avseende kan det stöd som ges via betalningsarrangemang anses ha riktats till den grupp av företag som betraktas som den primära målgruppen när beslut om lättnader fattas.

När man granskar det material som gäller betalningsarrangemang utifrån eurobeloppen för de skatter som omfattats av lindrade betalningsarrangemang kan man däremot konstatera att det stöd som ges via lindrade betalningsarrangemang inte har riktats särskilt till de företag som drabbats värst av covid-19-pandemin, såsom små och medelstora företag som har det svårast. Stora internationella företag står för en betydande del av det totala skuldbeloppet i fråga om de lindrade betalningsarrangemangen. Enligt tabellen ovan utgjorde börsbolagens, multinationella företags och stora koncerners andel ca 27 procent av det totala skuldbeloppet som omfattas av betalningsarrangemang. Även andra stora företag ansökte i stor utsträckning om lindrade betalningsarrangemang.

Av en jämförelse mellan olika branscher framgår att det i euro räknat har inletts mest lindrade betalningsarrangemang inom handeln, byggverksamheten och industrin. Byggverksamheten och industrin kan inte anses ha drabbats värst av covid-19-pandemin och de restriktioner som införts för att förhindra spridningen av den eller av förändringar i konsumentbeteendet. Dessutom överstiger de nämnda branschernas andel av de skulder som omfattas av betalningsarrangemang klart dessa branschers andel av de skatter som betalades 2019.

I regeringens proposition RP 74/2020 rd konstateras att den sänkta dröjsmålsräntan inverkar på betalningsarrangemangens attraktivitet. Enligt propositionen kunde den dröjsmålsränta på fyra procent som gällde vid tidpunkten för överlämnandet av propositionen redan i sig betraktas som en lockande finansieringsmetod för många företag, när man beaktar att betalningsarrangemang inte kräver några säkerheter. I propositionen bedömdes det att den föreslagna sänkningen av dröjsmålsräntan till tre procent skulle göra betalningsarrangemanget ännu mer lockande för företagen. Vid riksdagsbehandlingen av propositionen sänktes dröjsmålsräntan ytterligare med 0,5 procentenheter till 2,5 procent.

Uppgifterna om skatteförvaltningens lindrade betalningsarrangemang tyder på att i synnerhet större företag har använt lindrade betalningsarrangemang som en typ av förmånlig finansiering på grund av den låga dröjsmålsräntan. På en högre nivå av dröjsmålsränta skulle de stora företagen ha kunnat välja att använda andra tillgängliga finansieringsmetoder än det lindrade betalningsarrangemanget. Små företag skulle i sin tur inte nödvändigtvis ha kunnat använda andra motsvarande finansieringsmetoder i stället för betalningsarrangemang för att klara av betalningssvårigheter till följd av coronakrisen.

Det stöd som beviljades genom lindrade betalningsarrangemang var en av regeringens stödformer till företag som drabbats av covid-19-pandemin. Till skillnad från kostnadsstöd för företag är det inte möjligt att begränsa det stöd som genom betalningsarrangemanget ges för skatter till sådana företag eller branscher som drabbats värst av pandemin. Det stöd för skatter som ges genom betalningsarrangemanget allokteras således sämre till sådana företag som har störst behov av stöd och även sådana företag som inte nödvändigtvis behöver stöd kan få det. Den låga

dröjsmålsräntan på skulder som omfattas av betalningsarrangemang gjorde stödformen mer attraktiv och försvagade för sin del stödets träffsäkerhet. Vid behandlingen av ansökningar om betalningsarrangemang kan Skatteförvaltningen på grund av det stora antalet ansökningar inte i någon större utsträckning undersöka om företag som ansöker om betalningsarrangemang har faktiska betalningssvårigheter.

De lindrade betalningsarrangemangen avviker emellertid som stödform från direkta stöd så, att det vid betalningsarrangemang är fråga om att senarelägga skattebetalningen och att det ur statens synvinkel således inte är fråga om att stödbeloppet slutgiltigt skulle gå förlorat. Stöd som ges i form av betalningsarrangemang fås till största delen tillbaka då den skattskyldige senare betalar sina skatter i enlighet med betalningsprogrammet. Betalningarna inom de lindrade betalningsarrangemang som gjordes 2020 har i genomsnitt erlagts bra.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att stödja kontinuiteten i företagets verksamhet i den svåra situation som uppstått till följd av covid-19-pandemin samt att genom att ge företagen mer tid att anpassa sin verksamhet och sina kostnader minska antalet företag som går i konkurs genom att underlätta betalningsarrangemanget för skatter. De ändringar i förfarandet som hör till Skatteförvaltningens behörighet gör det möjligt att få förlängd betalningstid för skatter i och med att den kris som orsakats av covid-19-pandemin har dragit ut på tiden. Syftet med den föreslagna lagändringen och ändringarna i Skatteförvaltningens förfaranden är i synnerhet att underlätta situationen för de företag som har ett gällande lindrat betalningsarrangemang från förra året och vars verksamhet särskilt har försvårats av restriktionerna. Beviljandet av förlängd betalningstid gör det möjligt för de skattskyldiga att klara av avgifterna enligt betalningsarrangemanget då sjukdomsläget i fråga om covid-19-pandemin förbättras och begränsningarna lindras när vaccinationstäckningen stiger.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

4.1.1 Nya lindrade betalningsarrangemang

I propositionen föreslås det att dröjsmålsräntan på skatt som är föremål för betalningsarrangemang temporärt sänks med 4,5 procentenheter. Enligt den tillämpliga räntesatsen 2021 ska den sänkta dröjsmålsräntan vara 2,5 procent. Den lägre räntan är tillämplig på betalningsarrangemang som ingås under lagens giltighetstid eller för vilka ansökan görs senast den 31 augusti 2021.

De betalningsarrangemang som omfattas av den sänkta räntan begränsas inte enligt skattskyldighetsgrupp eller skatteslag. Det nya lindrade betalningsarrangemanget kan således ansökas av såväl företag som fysiska personer. Föremål för betalningsarrangemang kan vara alla skatteslag som Skatteförvaltningen tar ut. Med avvikelse från de lindrade betalningsarrangemangen i fjol begränsas inte tillämpningen av den lägre räntan denna gång på grund av skattens förfallodag. Den sänkta dröjsmålsräntan ska tillämpas på tiden efter den 1 maj 2021. Avsikten är att ändringen ska vara temporär och syftet med den är att underlätta situationen för företag som råkat i betalningssvårigheter på grund av den långvariga covid-19-pandemin och de skärpta restriktionerna.

Samtidigt som dröjsmålsräntan sänks temporärt, lättar Skatteförvaltningen genom sina egna åtgärder på villkoren för betalningsarrangemang genom att ändra sitt beslut om det förfarande

RP 75/2021 rd

som ska iakttas vid betalningsarrangemang. Med avvikelser från de gällande bestämmelserna kan även sådana skattskyldiga som har ett gällande betalningsarrangemang ansöka om ett nytt lindrat betalningsarrangemang. I det nya betalningsarrangemanget kan ingå de obetalda skatteskulder som återstår från det tidigare betalningsarrangemanget. Dessutom kan i det nya betalningsarrangemanget också ingå andra förfallna skatter som har uppkommit under tiden för betalningsarrangemanget. Också skatteskulder som ingått i ett tidigare betalningsarrangemang som förfallit kan omfattas av det nya betalningsarrangemanget. Det nya betalningsarrangemanget kan vara i kraft högst 24 månader.

Sådana skatteskulder som är föremål för utsökning kommer också i fortsättningen att utgöra ett hinder för att ett nytt betalningsarrangemang inleds. Ett nytt betalningsarrangemang kan således inte inledas för en skattskyldig vars betalningsarrangemang har förfallit och vars skatteskulder har sänts för att indrivnas genom utsökning.

Den lagändring som föreslås i propositionen och Skatteförvaltningens ändringar i förfarandet vid betalningsarrangemang bildar en helhet som underlättar den svåra situationen för företag som drabbats av betalningssvårigheter. Särskilt möjligheten att inleda ett nytt betalningsarrangemang kommer att underlätta situationen för sådana företag som under förra sommaren beviljades ett lindrat betalningsarrangemang och för vilka den utdragna coronakrisen och de skärpta restriktionerna har medfört svårigheter att klara av sina betalningar enligt betalningsprogrammet och nya skatter efter det att betalningsarrangemanget inleddes. Dessa företag kan i praktiken få ett år längre betalningstid för sitt betalningsprogram, då det nya betalningsarrangemanget ersätter det gamla som varit i kraft cirka ett år. Samtidigt kan även andra förfallna skatter läggas till det nya betalningsarrangemanget. Syftet med ett flexiblere förfarande är att göra det möjligt för annars livskraftiga företag att undvika konkurs och i slutändan också klara av sina skatteförpliktelser med hjälp av den betalningstid som betalningsarrangemanget medför.

4.1.2 Förhindrande av användning av återbäring till betalning av skatt som är föremål för lindrat betalningsarrangemang

I propositionen föreslås att skatteåterbäring inte ska användas till betalning av skatter som är föremål för betalningsarrangemang, om det på betalningsarrangemanget tillämpas sänkt förseningsränta enligt den temporära 5 e § i lagen om skattetillägg och förseningsränta. Genom förslaget förhindras användningen av skatteåterbäring till betalning av skatt som är föremål för lindrat betalningsarrangemang. I stället för att använda återbäringen ska den betalas ut till den skattskyldige, om det inte finns andra hinder för återbetalning. I juni 2020 föreskrevs om motsvarande lättnader i fråga om lindrade betalningsarrangemang och dessa gällde till utgången av 2020.

Syftet med lindrat betalningsarrangemang är att ge företagen längre tid att betala skatt och därmed stödja företagets likviditet under den långvariga covid-19-pandemin och de restriktioner som införts med anledning av den. Att betala återbäringen till den skattskyldige i stället för att använda den till betalning av skulder som är föremål för betalningsarrangemang stöder detta syfte.

Förhindrande av användningen av återbäring gäller endast skatteskulder som är föremål för lindrat betalningsarrangemang. Den begränsade tillämpningen beror på att den föreslagna ändringen är nära förknippad med lindrat betalningsarrangemang och dess syfte att lindra de tillfälliga betalningssvårigheter som orsakats för företagen till följd av covid-19-pandemin och de restriktioner som införts med anledning av den. Ändringen ska vara tidsbegränsad och gälla högst fram till utgången av 2021.

I föl betalades till de skattskyldiga på begäran ut sådana återbäringar som innan bestämmelsen om förhindrande av användning av återbäringar trädde i kraft hade använts för att betala skulder som är föremål för lindrade betalningsarrangemang. I denna proposition föreslås ingen motsvarande bestämmelse. Det kan inte anses ändamålsenligt att retroaktivt upphäva användningen av återbäringar under den tid som ansökan om betalningsarrangemang är anhängig. I föl försenades behandlingen av ansökningar om betalningsarrangemang på grund av beredningen av bestämmelserna om återbäring av mervärdesskatt, och därför var återbetalningen då motiverad. Att upphäva återbäringarna i Skatteförvaltningens informationssystem skulle också avsevärt fördröja behandlingen av ansökningar om betalningsarrangemang och därmed även påverka tidpunkten då betalningsprogrammen inleds.

4.2 Huvudsakliga konsekvenser

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Sänkning av dröjsmålsrättan och lindringar i förfarandet med betalningsarrangemang

Syftet med propositionen är att underlätta situationen för företag som råkat i betalningssvårigheter på grund av den utdragna covid-19-pandemin och restriktionerna. Propositionen har, tillsammans med regeringens övriga åtgärder till stöd för företagen, som mål att hjälpa företagen klara sig igenom krisen och på så sätt undvika konkurser. Syftet med att lindra villkoren för betalningsarrangemang och sänka dröjsmålsrättorna på skatter som är föremål för betalningsarrangemang är att underlätta situationen särskilt för de företag som har ett gällande lindrat betalningsarrangemang sedan förra sommaren, men som på grund av den utdragna pandemin har svårt att klara av betalningar enligt betalningsprogrammet och nya skatter som inte omfattas av betalningsprogrammet.

Vid bedömningen av propositionens ekonomiska konsekvenser har man beaktat både den föreslagna lagändringen om sänkning av dröjsmålsrättan i samband med betalningsarrangemang och Skatteförvaltningens lindringar av de villkor som gäller förfarandet vid betalningsarrangemang. Dessa åtgärder utgör tillsammans en helhet som syftar till att underlätta situationen för företag som drabbats av betalningssvårigheter och på så sätt undvika konkurser i annars livskraftiga företag. Det är inte möjligt att enbart bedöma vilka konsekvenser den föreslagna sänkningen av dröjsmålsrättan har för den offentliga ekonomin utan att samtidigt beakta Skatteförvaltningens ändringar i förfarandet.

Med betalningsarrangemangen får den skattskyldige mera betalningstid för de skatter som omfattas av arrangemanget. Ur skattetagarnas synvinkel innebär detta att skatterna redovisas senare. Vid betalningsarrangemang kan den skattskyldige få en betalningstid på högst 24 månader. Inom de lindrade betalningsarrangemang som gjordes i föl överfördes skatteinkomster för 2020 till 2021 och 2022. I en situation där det nya lindrade betalningsarrangemanget som avses i denna proposition ersätter det betalningsarrangemang som gjordes i somras, överförs redovisningen för skatteinkomsterna delvis till 2023. I det nya lindrade betalningsarrangemanget kan också ingå nya skatter som förfallit till betalning 2021. Återbetalningen av dessa skatter fördelas enligt betalningsprogrammet på åren 2021–2023.

I betalningsarrangemanget är det alltså inte fråga om att skatteinkomsterna helt skulle utebli. Betalningsarrangemang är dock förknippade med en risk för att den skattskyldige inte lyckas följa betalningsprogrammet. Ju längre betalningsprogrammet är, desto större är risken. Enligt uppgifter om lindrade betalningsarrangemang har cirka 7 procent av betalningsprogrammen för-

RP 75/2021 rd

fallit mätt enligt skuldbelopp. En betydande del av dessa skatter som var obetalda när betalningsarrangemangen förföll har dock senare betalats antingen frivilligt eller som ett resultat av andra indrivningsåtgärder.

Om betalningsarrangemang förfaller, indriver Skatteförvaltningen sina fordringar med hjälp av andra tillgängliga metoder, såsom utsökning. Om ett företag som varit föremål för betalningsarrangemang går i konkurs, utblir skatteinkomsterna slutgiltigt. Det huvudsakliga målet med de föreslagna ändringarna är att försöka förhindra att företag går i konkurs.

Effekterna på skatteutfallet av sänkningen av dröjsmålsräntan och lindringen av villkoren för förfarandet med betalningsarrangemang kan bedömas utifrån de uppgifter som erhöles om de lindrade betalningsarrangemang som gjorts i fjol. Bedömningen är dock förenad med en betydande osäkerhet. Utöver helt nya kunder som inleder betalningsarrangemang kan också sådana kunder som har ett gällande betalningsarrangemang till skillnad från tidigare få ett nytt lindrat betalningsarrangemang. Det är svårt att på förhand bedöma hur många skattskyldiga som har ett gällande lindrat betalningsarrangemang som kommer att ansöka om ett nytt lindrat betalningsarrangemang för att få förlängd betalningstid. Den föreslagna dröjsmålsräntan på 2,5 procent kan anses vara låg och den kan bedömas uppmuntra till att ansöka om betalningsarrangemang som finansieringsmetod. Även skattskyldiga som har ett gällande vanligt betalningsarrangemang med en dröjsmålsränta på 7 procent förväntas utnyttja möjligheten att uppdatera det vanliga betalningsarrangemanget med ett nytt lindrat betalningsarrangemang.

Den sänkning av dröjsmålsräntan och de lättnader i förfarandet med betalningsarrangemang som föreslås i propositionen beräknas minska skatteinkomsterna för 2021 med sammanlagt ca 209 miljoner euro i sin helhet. Statens skatteinkomster minskar då med cirka 169 miljoner euro, kommunernas med cirka 34 miljoner euro, församlingarnas med cirka 1 miljon euro och Folkpensionsanstaltens med cirka 5 miljoner euro. Skatteinkomsterna för 2022 beräknas i motsvarande grad öka med 119 miljoner euro. Statens skatteinkomster ökar då med cirka 96 miljoner euro, kommunernas med cirka 19 miljoner euro, församlingarnas med cirka 1 miljon euro och Folkpensionsanstaltens med cirka 3 miljoner euro. Skatteinkomsterna för 2023 ökar i sin tur med cirka 80 miljoner euro, varav statens andel är 65 miljoner euro, kommunernas andel 13 miljoner euro och Folkpensionsanstaltens andel 2 miljoner euro. I kalkylen har man utgått från antagandet att fem procent av de skatter som är föremål för betalningsarrangemang inte fås på grund av att betalningsarrangemang förfaller och konkurser. Till följd av ändringen beräknas det åren 2021–2023 inflyta cirka 3 miljoner euro i ränta på basis av de skatter som omfattas av betalningsarrangemang. Tabellen nedan innehåller en uppskattning av konsekvenserna för hur de olika skatteslagen inflyter.

Konsekvenser för skatteinkomsterna av ändringar i betalningsarrangemangen (mn €)	2021	2022	2023	Sammanlagt
Mervärdesskatt	-150	85	57	-8
Förvärvsinkomstskatt	-47	28	18	-1
Samfundsskatt	-6	3	2	-1
Fastighetsskatt	-2	1	1	0
Arbetsgivares sjukförsäkringsavgift	-2	1	1	0
Övriga skatter	-2	1	1	0
Sammanlagt	-209	119	80	-10

RP 75/2021 rd

Förhindrande av användningen av återbäring till betalning av skatt som är föremål för lindrat betalningsarrangemang

I enlighet med de gällande bestämmelserna används skatteåterbäringarna till betalning av skatter som är föremål för betalningsarrangemang i enlighet med 22 § i lagen om skatteuppbörd. Beloppet av obetald skatt som är föremål för betalningsarrangemang minskar då med beloppet av återbäringen. Användningen av återbäring till betalning av skatt innebär också att skatten till den del redovisas till skattetagarna.

Det föreslås att användningen av skatteåterbäring till betalning av skatt som är föremål för lindrat betalningsarrangemang förhindras. Det belopp som motsvarar återbäringen betalas i regel tillbaka till den skattskyldige i stället för att återbäringen används till betalning av skatt som är föremål för betalningsarrangemang. Förslaget innebär att beloppet av obetald skatt som är föremål för betalningsarrangemang kvarstår och att skatten till denna del ska betalas i enlighet med betalningsprogrammet. Jämfört med nuläget innebär förslaget att skattetagarna till denna del får skatten i form av redovisningar i enlighet med raterna i betalningsarrangemanget vid en senare tidpunkt. Eftersom betalningsarrangemangets maximitid är 24 månader skjuts skatteinkomsterna till denna del fram från 2021 till 2022 och 2023. Det är alltså inte fråga om att skatteinkomsterna helt skulle utebli.

Enligt gällande lagstiftning skulle dessa återbäringar i princip i sin helhet användas till betalning av skulder som är föremål för betalningsarrangemang. Återbäring kan betalas till den skattskyldige endast i det fallet att återbäringsbeloppet räcker till att täcka den skattskyldiges samtliga skatteskulder. Återbäring betalas alltså till den del återbäringsbeloppet överskrider beloppet av skatteskulderna. Sådana situationer kan bedömas vara sällsynta.

Förslaget om förhindrande av användning av återbäring uppskattas minska skatteinkomsterna för 2021 med cirka 103 miljoner euro. Statens skatteinkomster minskar då med cirka 83 miljoner euro, kommunernas med cirka 16 miljoner euro, församlingarnas med cirka 1 miljon euro och Folkpensionsanstaltens med cirka 3 miljoner euro. Skatteinkomsterna för 2022 beräknas öka med 69 miljoner euro. Statens skatteinkomster ökar då med cirka 56 miljoner euro, kommunernas med cirka 11 miljoner euro, församlingarnas med cirka 1 miljon euro och Folkpensionsanstaltens med cirka 2 miljoner euro. Skatteinkomsterna för 2023 ökar i sin tur med cirka 28 miljoner euro, varav statens andel är 23 miljoner euro, kommunernas andel 4 miljoner euro och Folkpensionsanstaltens andel 1 miljon euro. Till följd av ändringen beräknas det åren 2021, 2022 och 2023 inflyta cirka 3 miljoner euro i ränta på basis av de skatter som omfattas av betalningsarrangemang.

Konsekvenser för skatteinkomsterna av hinder för användning av återbäring (mn €)	2021	2022	2023	Sammanlagt
Staten	-83	56	23	-4
Kommunerna	-16	11	4	-1
Församlingarna	-1	1	0	0
Folkpensionsanstalten	-3	2	1	0
Sammanlagt	-103	70	28	-5

Sammandrag av propositionens totala konsekvenser

RP 75/2021 rd

De lagändringar som föreslås i propositionen och ändringar i Skatteförvaltningens förfaranden minskar som helhet skatteinkomsterna för 2021 med sammanlagt 312 miljoner euro. Skatteinkomsterna för 2022 beräknas öka med 189 miljoner euro och skatteinkomsterna för 2023 med 108 miljoner euro. I tabellen nedan specificeras propositionens totala konsekvenser för skatteinkomster och ränteavkastning enligt skatteslag och skattetagare.

Propositionens konsekvenser för skatteinkomster och ränteavkastning

Konsekvenser för skatteinkomster och ränteavkastning (mn €)	Skatter 2021	Skatter 2022	Skatter 2023	Räntor 2021	Räntor 2022	Räntor 2023	Sammanlagt
Mervärdesskatt	-224,0	134,0	78,0	-2,0	4,0	5,0	-5,0
Förvärvsinkomstskatt	-70,0	44,0	24,0	-2,0	0,0	1,0	-3,0
Samfundsskatt	-9,0	5,0	3,0	-0,5	0,0	0,0	-1,5
Fastighetsskatt	-3,0	2,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Arbetsgivares sjukförsäkringsavgift	-3,0	2,0	1,0	0,0	0,0	0,5	0,5
Övriga skatter	-3,0	2,0	1,0	-0,5	0,0	0,5	0,0
Sammanlagt	-312,0	189,0	108,0	-5,0	4,0	7,0	-9,0
- varav staten	-252,0	152,0	88,0	-3,0	4,0	5,0	-6,0
- varav kommunerna	-50,0	30,0	17,0	-1,0	0,0	1,0	-3,0
- varav församlingarna	-2,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- varav folkpensionanstalten	-8,0	5,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Konsekvensbedömningarna ovan är förenade med betydande osäkerhet eftersom det är fråga om en exceptionell situation. Finansministeriet följer tillsammans med Skatteförvaltningen noga hur beloppet av de skatter som ingår i betalningsarrangemang utvecklas och hur ändringarna påverkar redovisningen av skatterna till skattetagarna.

De skatteinkomster från kommunalskatt, fastighetsskatt och inkomstskatt för samfund som kommunerna förlorar till följd av propositionen kompenseras till nettobelopp via statsandelssystemet. Avsikten är att en separat proposition om ändring av statsandelarna lämnas senare under 2021 efter det att närmare uppgifter om det skattebelopp som kommer att bli föremål för de nya lindrade betalningsarrangemangen finns att tillgå.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

I och med att gällande betalningsarrangemang förnyas till lindrade betalningsarrangemang och antalet betalningsarrangemang ökar på grund av sänkningen av dröjsmålsräntan kommer Skatteförvaltningens arbetsbörda att öka. Beloppen av de bilskatter som Transport- och kommunikationsverket tar ut och som är föremål för betalningsarrangemang är ringa, och räntesänkningen bedöms inte ha mer än ringa konsekvenser för verkets arbetsmängd.

5 Specialmotivering

5.1 Lagen om skattetillägg och förseningsränta

5 e §. Dröjsmålsränta på skatt som är föremål för betalningsarrangemang. Det föreslås att det till lagen om skattetillägg och förseningsränta fogas en ny temporär 5 e §. I den föreslagna paragrafens 1 mom. föreskrivs det att den dröjsmålsränta för tiden efter förfallodagen som beräknas på skatt som är föremål för betalningsarrangemang enligt 41 § 1 mom. 2 punkten i lagen om skatteuppbörd är referensräntan enligt 12 § i räntelagen för den halvårsperiod som föregår kalenderåret i fråga förhöjd med 2,5 procentenheter. Bestämmelsen utgör ett undantag till huvudregeln i 5 a §, enligt vilken dröjsmålsräntan är referensräntan enligt 12 § i räntelagen förhöjd med 7 procentenheter.

Sänkningen av dröjsmålsräntan är en del av en helhet, vars syfte är att underlätta situationen för de företag som drabbats av den långvariga covid-19-pandemin och de skärpta restriktionerna. För en enskild skattskyldig torde de lättnader som görs i Skatteförvaltningens förfarande med betalningsarrangemang vara av större betydelse än den föreslagna sänkningen av dröjsmålsräntan. Särskilt möjligheten att få ett nytt betalningsarrangemang, som gäller under högst två år, i stället för det befintliga betalningsarrangemanget kommer avsevärt att förbättra situationen för sådana skattskyldiga som har haft svårigheter att klara av betalningarna enligt det nuvarande betalningsarrangemanget och de nya skatterna.

Vid de lindrade betalningsarrangemang som gjordes 2020 tillämpades en dröjsmålsränta på 2,5 procent. Dröjsmålsräntan sänktes först till fyra procent och sänktes ännu ytterligare till 2,5 procent i samband med behandlingen av den regeringsproposition (RP 74/2020 rd) som gällde återbetalning av mervärdesskatter som betalades i början av 2020.

Utifrån uppgifterna om betalningsarrangemanget kan det preliminärt konstateras att lindrade betalningsarrangemang har inletts i stor utsträckning även för stora företag och företag som är verksamma inom sådana branscher som inte har drabbats värst av covid-19-pandemin eller restriktionerna. Uppgifterna tyder på att den låga dröjsmålsräntan har medfört att det lindrade betalningsarrangemanget blivit en attraktiv finansieringsmetod för företag som antingen inte nödvändigtvis skulle ha behövt stöd för att klara av coronakrisen eller som skulle ha kunnat få finansiering även från finansiella institut. För att det stöd som ges via betalningsarrangemanget bättre ska riktas till de företag som drabbats hårdast av coronakrisen och inte fungera som en attraktiv finansieringsmetod även för andra företag, är det motiverat att dröjsmålsräntan är högre än 2,5 procent som tillämpades vid betalningsarrangemang i fjol. Storleken på räntan har inte nödvändigtvis så stor betydelse för skattskyldiga som har betalningssvårigheter. För sådana företag utgör möjligheten att kunna förnya betalningsarrangemanget och därmed att beviljas förlängd betalningstid en större lindring med tanke på fullgörandet av skatteförpliktelserna och upprätthållandet av likviditeten.

Enligt uppskattning är merparten av de som ansöker om nya betalningsarrangemang sådana skattskyldiga som har ett gällande lindrat betalningsarrangemang som inleddes i somras. Dröjsmålsräntan för skatteskulder som är föremål för dessa betalningsarrangemang har varit 2,5 procent. För att dröjsmålsräntan på skattskyldigas skulder som är föremål för betalningsarrangemang inte ska stiga, föreslås det i propositionen av billighetsskäl att dröjsmålsräntan ska vara 2,5 procent också i det nya betalningsarrangemanget, även om den låga räntenivån avsevärt ökar betalningsarrangemangens attraktivitet och skulle kunna leda till en sämre allokering av det stöd som ges via betalningsarrangemanget till sådana företag som drabbats värst av covid-19-pandemin och restriktionerna.

RP 75/2021 rd

Den föreslagna bestämmelsen är tillämplig på betalningsarrangemang som gäller skatter som hör till tillämpningsområdet för lagen om skatteuppbörd. Betalningsarrangemang kan således beviljas med en lägre dröjsmålsränta exempelvis på mervärdesskatt, arbetsgivarens förskottsintehållning och inkomstskatt. I och med den ändring av lagen om skatteuppbörd som trädde i kraft vid ingången av februari 2021 kan också i 41 § i lagen om skatteuppbörd avsett betalningsarrangemang inledas i fråga om bilskatt och punktskatt. Det föreligger således inget behov av att ändra 4 § i lagen om skattetillägg och förseningsränta denna gång.

Tillämpningen av bestämmelsen begränsas inte enligt grupp av skattskyldiga. Den lägre dröjsmålsräntan är därmed tillämplig på såväl fysiska personers som företagskunders betalningsarrangemang. Bestämmelsen är emellertid inte tillämplig på dröjsmålsränta som beräknas på skatt som påförs i samband med rättelse av beskattningen enligt 57 § i lagen om beskattningsförfarande.

I 2 mom. föreslås att dröjsmålsräntan på den skatt som är föremål för betalningsarrangemang ska beräknas med en lägre procent som avses i 1 mom. för tiden mellan den 1 maj 2021 och den dag då skatten betalas. Om en skatt som ingår i betalningsarrangemanget har förfallit till betalning före den 1 maj 2021, bestäms dröjsmålsräntan för tiden mellan den dag som följer på förfallodagen och den 30 april 2021 i enlighet med de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande. Beräkningen av dröjsmålsräntan ska således inte ändras retroaktivt till den del räntan har inlutit under tiden före den 1 maj 2021. Om en skatt tidigare har varit föremål för ett lindrat betalningsarrangemang, är dröjsmålsräntan 2,5 procent för tiden före den 1 maj 2021. I annat fall är dröjsmålsräntan 7 procent för tiden före den 1 maj 2021 enligt huvudregeln i 5 a § 1 mom.

Exempel 1: För den skattskyldige har gjorts ett lindrat betalningsarrangemang den 28 juni 2020 för tiden 28.6.2020–27.6.2022. I betalningsarrangemanget ingår den skattskyldiges mervärdesskatt som förfallit till betalning i maj 2020. Den skattskyldige ansöker om ett nytt betalningsarrangemang hos Skatteförvaltningen i maj 2021. Det nya lindrade betalningsarrangemanget kommer att omfatta den obetalda andelen av den mervärdesskatt som förfallit till betalning i maj 2020 och som ingick i det gamla betalningsarrangemanget samt som ny skatt den mervärdesskatt som förfallit till betalning i april 2021. På den mervärdesskatt som förfallit till betalning den 12 maj 2020 och som ingick i det gamla lindrade betalningsarrangemanget beräknas en dröjsmålsränta på 2,5 procent från och med den dag som följer på förfallodagen, nämligen från och med den 13 maj 2020. På den mervärdesskatt som förfallit till betalning den 13 april 2021 och som ingår i det nya betalningsarrangemanget beräknas en dröjsmålsränta på 7 procent enligt huvudregeln för tiden 14.4.2021–30.4.2021. Sänkt dröjsmålsränta på 2,5 procent beräknas på skulden från och med den 1 maj 2021.

Exempel 2: För den skattskyldige har gjorts ett vanligt betalningsarrangemang den 8 januari 2021 för tiden 8.1.2021–7.1.2023. I betalningsarrangemanget ingår den skattskyldiges kvars-katt som förfallit till betalning i december 2020. Den skattskyldige ansöker om ett nytt betalningsarrangemang hos Skatteförvaltningen i maj 2021. I det nya lindrade betalningsarrangemanget kommer att ingå den obetalda andelen av den kvars-katt som förfallit till betalning i december 2020 och som ingick i det gamla vanliga betalningsarrangemanget, men inga andra skatter. På den kvars-katt som förfallit till betalning den 3 december 2020 och som ingick i det gamla vanliga betalningsarrangemanget beräknas en dröjsmålsränta på 7 procent för tiden 4.12.2020–30.4.2021. Den sänkta dröjsmålsräntan på 2,5 procent beräknas på skulden från och med den 1 maj 2021.

Exempel 3: För den skattskyldige har gjorts ett lindrat betalningsarrangemang den 28 juni 2020 för tiden 28.6.2020–27.6.2022. I betalningsarrangemanget ingår den skattskyldiges mervärdesskatt som förfallit till betalning i maj 2020. Betalningsarrangemanget för den skattskyldige

RP 75/2021 rd

förfaller den 15 mars 2021 till följd av att betalningsprogrammet försumrats. Den skattskyldige ansöker om ett nytt betalningsarrangemang hos Skatteförvaltningen i maj 2021. I det nya lindrade betalningsarrangemanget kommer att ingå den obetalda andelen av den mervärdesskatt som förfallit till betalning i maj 2020 och som ingick i det gamla betalningsarrangemanget. På den mervärdesskatt som förfallit till betalning den 12 maj 2020 och som ingick i det gamla förenklade betalningsarrangemanget beräknas en dröjsmålsränta på 2,5 procent från och med den dag som följer på förfallodagen fram till det att betalningsarrangemanget förfaller, nämligen under tiden 13.5.2020–15.3.2021. Efter att betalningsarrangemanget förfallit har det inte varit i kraft, och därför är den sänkta dröjsmålsräntan inte tillämplig. På skulden beräknas således en dröjsmålsränta på 7 procent för tiden 16.3.2021–30.4.2021. Eftersom skulden inkluderas i det nya betalningsarrangemanget beräknas den lägre dröjsmålsräntan på 2,5 procent igen på skulden från och med den 1 maj 2021.

Bestämmelsen är tillämplig på betalningsarrangemang som ingås under lagens giltighetstid eller som ansöks senast den 31 augusti 2021. Den lägre dröjsmålsräntan ska tillämpas under hela den tid betalningsprogrammet gäller. Den föreslagna bestämmelsen tillämpas alltså på dröjsmålsräntan också till den del posterna i betalningsprogrammet ska betalas efter den 31 augusti 2021.

Ett nytt lindrat betalningsarrangemang ska ansökas under lagens giltighetstid, dvs. senast den 31 augusti 2021. Det är motiverat att begränsa lagens giltighetstid till utgången av augusti 2021, eftersom det är fråga om ett betydande undantag i det nuvarande förfarandet med betalningsarrangemang. Grunden för undantag från det vanliga förfarandet är den långvariga covid-19-pandemin och de restriktioner som har införts med anledning av den. När smittläget förbättras, restriktionerna lindras och vaccinationstäckningen ökar minskar grunderna för exceptionella förfaranden.

I följd förklades ansökningarna om lindrade betalningsarrangemang tidsmässigt huvudsakligen till ansökningstidens början. Under de sista månaderna av lagens giltighetstid ansöktes det endast i liten utsträckning om lindrade betalningsarrangemang. Också denna gång kan man förvänta sig att största delen av ansökningarna görs med snabb tidtabell efter det att möjligheten att ansöka via Skatteförvaltningens ärendehanteringstjänst inleds. Ett nytt betalningsarrangemang kommer sannolikt i betydande utsträckning att ansökas av sådana skattskyldiga som har ett gällande lindrat eller vanligt betalningsarrangemang. Då görs också ansökningarna med större sannolikhet vid en tidigare tidpunkt.

Begränsningen av giltighetstiden för bestämmelsen om sänkning av dröjsmålsräntan till utgången av augusti 2021 kan på ovan anförda grunder som hänför sig till pandemiläget och erfarenheterna från lindrade betalningsarrangemang som gjordes 2020 anses skälig under bestämmelsens tillämpningstid.

5.2 Lagen om skatteuppbörd

25 §. Hinder för användning av återbäring. I paragrafen föreskrivs det om hinder för användning av återbäring. Det föreslås att *1 mom.* ändras så att en ny *3 punkt* temporärt fogas till momentet. Enligt den nya *3 punkten* ska återbäring inte användas till betalning av sådan skatt som är föremål för i 41 § avsett betalningsarrangemang, om på betalningsarrangemanget tillämpas 5 e § i lagen om skattetillägg och förseningsränta. De föreslagna ändringarna är ett undantag från huvudregeln i 22 § i lagen om skatteuppbörd, enligt vilken Skatteförvaltningen använder återbäringar till betalning av den skattskyldiges förfallna skatter eller Skatteförvaltningens andra fordringar.

RP 75/2021 rd

Den föreslagna bestämmelsen ska tillämpas endast på skatter som är föremål för lindrade betalningsarrangemang med stöd av denna lag. Bestämmelsen ska således inte tillämpas på lindrade betalningsarrangemang som ingicks 2020. En skattskyldig som har ett gällande lindrat betalningsarrangemang som ingicks i fjol kan begära att ett nytt lindrat betalningsarrangemang ingås. På så vis förhindras användningen av återbäringar till betalning av skuld som är föremål för betalningsarrangemang. I fråga om övriga skatteskulder får återbäring användas till betalning av skatt i enlighet med huvudregeln i 22 §. Återbäring får användas till betalning av skatteskuld som är föremål för betalningsarrangemang i sådana situationer där det i den skattskyldiges betalningsarrangemang är fråga om ett tidigare vanligt betalningsarrangemang eller ett tidigare beviljat lindrat betalningsarrangemang.

Den föreslagna bestämmelsen är tillämplig på alla återbäringar som avses i lagen om skatteuppbörd oberoende av skatteslag. Återbäringen kan således gälla exempelvis mervärdesskatt, samfunds inkomstskatt eller fysiska personers inkomstskatt. Bestämmelsen är tillämplig även på återbäring av punktskatt eller bilskatt. Den föreslagna bestämmelsen är på samma sätt som den 5 e § som fogats till lagen om skattetillägg och förseningsränta tillämplig på alla skattskyldiga.

Om den föreslagna bestämmelsen tillämpas ska återbäringen betalas ut till den skattskyldige i enlighet med 30 § i lagen om skatteuppbörd, om det inte finns andra hinder för återbetalning enligt 4 kap. Återbäringen kan användas till betalning av någon annan av den skattskyldiges skatter än sådan som omfattas av det lindrade betalningsarrangemanget. En sådan situation kan komma på fråga till exempel när den skattskyldige efter att ha vidtagit ett betalningsarrangemang får ny skatteskuld som inte omfattas av betalningsarrangemanget. Återbäringen kan också i enlighet med 23 § användas för betalning av någon annan myndighets fordringar samt utmätas till betalning av utsköningsskulder.

Återbäringen ska betalas direkt till den skattskyldige med stöd av den föreslagna bestämmelsen. Den skattskyldige har med stöd av bestämmelsen inte rätt att begära att återbäringen används till betalning av skuld som är föremål för betalningsarrangemang för att undvika dröjsmålsränta. Den skattskyldige kan dock, om han eller hon så önskar, betala posterna i sitt betalningsarrangemang enligt en snabbare tidtabell än överenskommet.

Avsikten är att paragrafen ska gälla till utgången av 2021. Förhindrande av att återbäringar används till betalning av skatter innebär att återbäringsbeloppet, som utan hinder skulle redovisas till skattetagarna, enligt den föreslagna bestämmelsen ska betalas ut till den skattskyldige. Situationen är till denna del annorlunda än vid beviljande av betalningsarrangemang, där det ges förlängd betalningstid för obetalda skatter. Vid förhindrande av att återbäringar används till betalning av skatter, blir skattetagarna tvungna att avstå från en sådan betalning som annars skulle ha redovisats till skattetagarna vid den tidpunkt som följer på tidpunkten för betalning av återbäringen. Det är fråga om ytterligare lättnader i de lindrade betalningsarrangemangen, genom vilka man på ett betydande sätt avviker från utgångspunkten vid skatteuppbörd, nämligen att återbäringar i första hand ska användas för skatter som förfallit till betalning. Förhindrandet av användning av återbäringar har också en betydande inverkan på tidsplanen för inflödet av skatteinkomster. Med stöd av vad som anförts ovan föreslås det att bestämmelsen om förhindrande av användning av återbäringar ska vara i kraft under en begränsad tid endast till utgången av 2021. Efter detta ska återbäringarna också användas till betalning av skatter som är föremål för lindrat betalningsarrangemang enligt 22 §.

26 §. Användningsordning för återbäringar. I 3 mom. föreskrivs det bland annat om undantag gällande fordringar som är föremål för betalningsarrangemang jämfört med den normala användningsordningen för återbäringar. Det föreslås att det till paragrafen temporärt fogas ett

nytt 5 mom., enligt vilket 3 mom. inte tillämpas på i 25 § 1 mom. 3 punkten avsedda betalningsarrangemang.

43 §. Förutsättningar för betalningsarrangemang. Ett betalningsarrangemang görs enligt paragrafens 2 mom. på villkor att det inte utgör hinder för användning av återbärningar till betalning av det belopp som betalningsarrangemanget gäller samt av ränta som eventuellt tas ut på detta belopp. Det föreslås att det till paragrafen temporärt fogas ett nytt 5 mom., enligt vilket 2 mom. i paragrafen inte tillämpas på i 25 § 1 mom. 3 punkten avsedda betalningsarrangemang.

6 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Skatteförvaltningen får enligt 43 § 4 mom. i lagen om skatteuppbörd meddela närmare föreskrifter om vidtagande av betalningsarrangemang, om betalningstid, om säkerhet för tryggnad av betalningsarrangemang och om förfarandet i övrigt vid betalningsarrangemang. Skatteförvaltningen har med stöd av det nämnda bemyndigandet utfärdat ett beslut om förfarande vid betalningsarrangemang.

Skatteförvaltningen har för avsikt att vidta åtgärder som underlättar villkoren för betalningsarrangemang genom att temporärt ändra beslutets 2 §, där det föreskrivs om hinder för betalningsarrangemang. Obetalda skatter som ingår i ett tidigare betalningsarrangemang utgör inget hinder för att ett nytt betalningsarrangemang ingås.

Ändringarna i skatteförvaltningens förfarande avses vara i kraft samtidigt som den föreslagna lagändringen.

7 Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna träder i kraft så snart som möjligt. Lagarna är temporära. Den nya 5 e § som ska fogas till lagen om skattetillägg och förseningsränta gäller till och med den 31 augusti 2021. Ändringarna av lagen om skatteuppbörd gäller till och med den 31 december 2021.

8 Förhållande till andra propositioner

Propositionens ekonomiska konsekvenser beaktas i den tredje tilläggsbudgetpropositionen för innevarande år.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om temporär ändring av lagen om skattetillägg och förseningsränta

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till lagen om skattetillägg och förseningsränta (1556/1995) en ny 5 e § som följer:

5 e §

Dröjsmålsränta på skatt som är föremål för betalningsarrangemang

Den dröjsmålsränta för tiden efter förfallodagen som beräknas på skatt som är föremål för betalningsarrangemang enligt 41 § 1 mom. 2 punkten i lagen om skatteuppbörd är referensräntan enligt 12 § i räntelagen för den halvårsperiod som föregår kalenderåret i fråga förhöjd med 2,5 procentenheter.

Dröjsmålsräntan på skatt som är föremål för betalningsarrangemang beräknas i enlighet med 1 mom. från och med den 1 maj 2021 till den dag då skatten betalas. Om skatt som avses i 1 mom. har förfallit till betalning före den 1 maj 2021, ska på beräkningen av dröjsmålsräntan för tiden från och med den dag som följer på förfallodagen till och med den 30 april 2021 tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till och med den 31 augusti 2021.

Denna lag tillämpas på betalningsarrangemang som har gjorts under lagens giltighetstid. Denna lag tillämpas också på betalningsarrangemang i fråga om vilka ansökan har gjorts under lagens giltighetstid.

2.

Lag

om temporär ändring av lagen om skatteuppbörd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras temporärt i lagen om skatteuppbörd (11/2018) 25 § 1 mom. och
fogas temporärt till 26 § ett nytt 5 mom. och till 43 § ett nytt 5 mom. som följer:

25 §

Hinder för användning av återbäring

Återbäring används inte

- 1) till betalning av en preskriberad skuld,
- 2) utan den skattskyldiges begäran till betalning av en sådan skuld eller en del av en sådan skuld beträffande vilken verkställighet helt har förbjudits eller verkställigheten helt har avbrutits,
- 3) till betalning av skatt som är föremål för ett i 41 § 1 mom. 2 punkten avsett betalningsarrangemang, om 5 e § i lagen om skattetillägg och förseningsränta tillämpas på betalningsarrangemanget.

26 §

Användningsordning för återbäringar

Bestämmelserna i 3 mom. tillämpas inte på sådana betalningsarrangemang som avses i 25 § 1 mom. 3 punkten.

43 §

Förutsättningar för betalningsarrangemang

Bestämmelserna i 2 mom. tillämpas inte på sådana betalningsarrangemang som avses i 25 § 1 mom. 3 punkten.

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till och med den 31 december 2021.
Denna lag tillämpas på betalningsarrangemang som har gjorts efter lagens ikraftträdande. På betalningsarrangemang som har gjorts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

RP 75/2021 rd

Helsingfors den 6 maj 2021

Statsminister

Sanna Marin

Finansminister Matti Vanhanen

1.

Lag

om temporär ändring av lagen om skattetillägg och förseningsränta

I enlighet med riksdagens beslut
föreslås temporärt till lagen om skattetillägg och förseningsränta (1556/1995) en ny 5 e § som
följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

5 e §

*Dröjsmålsränta på skatt som är föremål för
betalningsarrangemang*

Den dröjsmålsränta för tiden efter förfalldagen som beräknas på skatt som är föremål för betalningsarrangemang enligt 41 § 1 mom. 2 punkten i lagen om skatteuppbörd är referens-räntan enligt 12 § i räntelagen för den halvårsperiod som föregår kalenderåret i fråga förhöjd med 2,5 procentenheter.

Dröjsmålsräntan på skatt som är föremål för betalningsarrangemang beräknas i enlighet med 1 mom. från och med den 1 maj 2021 till den dag då skatten betalas. Om skatt som avses i 1 mom. har förfallit till betalning före den 1 maj 2021, ska på beräkningen av dröjsmålsräntan för tiden från och med den dag som följer på förfalldagen till och med den 30 april 2021 tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till och med den 31 augusti 2021.

Denna lag tillämpas på betalningsarrangemang som har gjorts under lagens giltighetstid. Denna lag tillämpas också på betalningsarrangemang i fråga om vilka ansökan har gjorts under lagens giltighetstid.

2.

Lag

om temporär ändring av lagen om skatteuppbörd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras temporärt i lagen om skatteuppbörd (11/2018) 25 § 1 mom. och
fogas temporärt till 26 § ett nytt 5 mom. och till 43 § ett nytt 5 mom. som följer:

Gällande lydelse

25 §

Hinder för användning av återbäring

Återbäring används inte
1) till betalning av en preskriberad skuld,
2) utan den skattskyldiges begäran till betalning av en sådan skuld eller en del av en sådan skuld beträffande vilken verkställighet helt har förbjudits eller verkställigheten helt har avbrutits.

26 §

Användningsordning för återbäringar

43 §

Förutsättningar för betalningsarrangemang

Föreslagen lydelse

25 §

Hinder för användning av återbäring

Återbäring används inte
1) till betalning av en preskriberad skuld,
2) utan den skattskyldiges begäran till betalning av en sådan skuld eller en del av en sådan skuld beträffande vilken verkställighet helt har förbjudits eller verkställigheten helt har avbrutits,
3) till betalning av skatt som är föremål för ett i 41 § 1 mom. 2 punkten avsett betalningsarrangemang, om 5 e § i lagen om skattetillägg och förseningsränta tillämpas på betalningsarrangemanget.

26 §

Användningsordning för återbäringar

Bestämmelserna i 3 mom. tillämpas inte på sådana betalningsarrangemang som avses i 25 § 1 mom. 3 punkten.

43 §

Förutsättningar för betalningsarrangemang

Bestämmelserna i 2 mom. tillämpas inte på sådana betalningsarrangemang som avses i 25 § 1 mom. 3 punkten.

RP 75/2021 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till och med den 31 december 2021.

Denna lag tillämpas på betalningsarrangemang som har gjorts efter lagens ikraftträdande. På betalningsarrangemang som har gjorts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.
